

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J. G.**, bývajúceho v L., v dovolacom konaní zastúpeného JUDr. Milanom Trnovským, advokátom v Liptovskom Mikuláši, ul. Ester Šimerovej Martinčekovej 4505/2, proti žalovanej **M. P.**, bývajúcej v L., v dovolacom konaní zastúpenej JUDr. Martinom Tomasom, advokátom v Poprade, Sokolovská 12, **o zaplatenie 1.023,80 eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 3 C 51/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2012, sp.zn. 8 Co 1/2012, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2012 sp.zn. 8 Co 1/2012 vo výroku, ktorým krajský súd rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcej časti zrušil a konanie zastavil, **z r u š u j e**. Vo výroku, ktorým rozhodol o náhrade trov prvostupňového a odvolacieho konania uvedený rozsudok **z r u š u j e** a vec mu v tejto časti vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 11. novembra 2011 č.k. 3 C 51/2011-182 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 368,45 eur s 9% úrokom z omeškania ročne od 1. októbra 2010 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku a vo zvyšnej časti (nárok na zaplatenie mzdy a nárok na náhradu za nevyčerpanú dovolenku v sume prevyšujúcej priznanú istinu) žalobu zamietol. Uložil žalobcovi povinnosť zaplatiť žalovanej trovy konania v sume 120,98 eur na účet jej právneho zástupcu do troch dní od právoplatnosti rozsudku. K nároku žalobcu na zaplatenie nevyplatennej mzdy za mesiac júl 2010 (383,17 eur)

a za pomernú časť mesiaca august 2010 (172,98 eur) uviedol, že žalobca pre právneho predchodcu žalovanej, na ktorú v zmysle § 30 ZP ako dedičku prešli práva a povinnosti z pracovnoprávných vzťahov, fakticky a osobne prácu nevykonával. V konaní bolo totiž preukázané, že žalobca uzatvoril 24. mája 2010 bez vedomia žalovanej nový pracovnoprávny vzťah s iným zamestnávateľom, u ktorého vykonával totožný druh práce. Žalobu v tejto časti považoval za nedôvodnú, a preto ju zamietol. Pokiaľ sa žalobca domáhal aj nároku na zaplatenie nevyčerpanej dovolenky v rozsahu 32 dní v sume 545,13 eur, uviedol, že žalobca mal za rok 2010 nárok na pomernú časť dovolenky len za obdobie do 24. mája 2010, čo predstavuje 10,5 dňa a nie 17 dní. Celkove teda žalobca nevyčerpal dovolenku v rozsahu 25,5 dňa, čo predstavuje hrubý príjem v sume 434,40 eur. Po odpočítaní poistného (58,28 eur) a dane (7,4 eur) prináleží žalobcovi za nevyčerpanú dovolenku náhrada mzdy v sume 368,45 eur, ktorú sumu žalobcovi priznal. V časti prísudku nad túto sumu žalobu aj v tejto časti zamietol. Priznanie úroku z omeškania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 1 a ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. O náhrade trov konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 2 O.s.p.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 29. júna 2012, sp.zn. 8 Co 1/2012 na odvolanie žalobcu proti tej časti rozsudku, ktorou jeho žalobu vo zvyšnej časti zamietol, rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 368,45 eur s 9% úrokom z omeškania ročne od 1. októbra 2010 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku zrušil a konanie zastavil a vo výroku, ktorým okresný súd vo zvyšnej časti žalobu zamietol, potvrdil. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanej trov prvého a odvolacieho konania v sume 500,88 eur k rukám právneho zástupcu žalovanej do troch dní od právoplatnosti rozsudku. K prvému výroku uviedol, že žalobca sa proti žalovanej domáhal zaplatenia nevyplatennej mzdy za mesiac júl 2010 v sume 383,17 eur a za mesiac august v sume 640,65 eur. Z obsahu spisu nezistil, že by si žalobca, ktorý je jedine oprávnený disponovať s predmetom konania, uplatnil žalobou nárok na náhradu za nevyčerpanú dovolenku za rok 2009 a pomernú časť za rok 2010. Dospel k záveru, že okresný súd rozhodol o tomto nároku bez podania návrhu na začatie konania žalobcom. Rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcej časti v zmysle § 221 ods. 1 písm. e/ O.s.p. preto zrušil a konanie v tejto časti zastavil. K výroku, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu v jeho zamietajúcej časti uviedol, že aj podľa jeho názoru, keď si žalobca uplatnil proti žalovanej nárok na nevyplatenú

mzdu za mesiac júl 2010 a august 2010, rozhodujúce bolo zistenie, či žalobca vykonával v uvedenom čase prácu pre žalovanú. Záver súdu prvého stupňa, podľa ktorého žalobca túto skutočnosť nepreukázal, považoval za vecne správny. V tejto časti preto rozsudok okresného súdu potvrdil. Rozhodnutie o náhrade trov konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal včas dovolanie žalobca, a to proti výroku, ktorým odvolací súd rozsudok okresného súdu vo vyhovujúcej časti zrušil a konanie v tejto časti zastavil a proti výroku o trovách konania. Uviedol, že postupom odvolacieho súdu došlo v konaní k inej vade, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Trval na tom, že návrhom na začatie konania uplatnil nárok na náhradu mzdy za mesiace júl a august 2010 spolu s nárokom za nevyčerpanú dovolenku v celkovej sume 1.023,82 eur. Z listinných dôkazov – výplatných pások za mesiace júl 2010 a august 2010 ním predložených spolu s návrhom na začatie konania vyplýva, že táto celková suma pozostávala z nevyplatennej mzdy za mesiac júl 2010 v sume 383,17 eur, za pomernú časť mesiaca august v sume 201,82 eur a z náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku v sume 545,13 eur (obe sumy sú uvedené ako hrubá mzda – poznámka najvyššieho súdu). Odvolací súd dospel preto k nesprávnemu záveru, že mu súd prvého stupňa priznal nárok bez toho, aby si ho v konaní riadne uplatnil. Navrhol preto rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutých častiach zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov dovolacieho konania.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že dovolanie žalobcu v ním uvedenom rozsahu je neprípustné podľa § 238 ods. 5 O.s.p. Za správny považovala záver odvolacieho súdu, že zo strany žalobcu nebol uplatnený nárok na náhradu za nevyčerpanú dovolenku. Navrhla preto dovolanie zamietnuť a priznať jej náhradu trov dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Z § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Prípustnosť dovolania a súčasne aj jeho dôvodnosť zakladá tiež procesná vada uvedená v § 237 O.s.p.; dovolací súd je v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p. povinný vždy skúmať, či v konaní nedošlo k takejto vade konania.

Medzi vady vymenované v § 237 O.s.p. patrí aj prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Vo všeobecnosti pod odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím je napr. uznesenie o zastavení konania pre nedostatok procesnej podmienky, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny a konanie v skutočnosti nedostatkom podmienky konania netrpí (porovnaj rozsudok uverejnený v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 82, ročník 2002). O takýto prípad ide aj vtedy, ak odvolací súd zastaví konanie z dôvodu, že sa návrh na začatie konania nepodal, hoci podľa zákona bol potrebný, ak záver súdu o tejto otázke nie je správny.

Dovolací súd dospel po preskúmaní veci k záveru, že konanie pred odvolacím súdom je takouto vadou postihnuté.

Z návrhu na začatie konania vyplýva, že žalobca sa proti žalovanej domáhal peňažného plnenia v celkovej sume 1.023,82 eur ako nevyplatenej mzdy za mesiac júl 2010 vo výške 383,17 eur a za pomernú časť mesiaca august 2010 vo výške 640,65 eur. Na preukázanie týchto skutočností označil ako dôkaz výplatné pásky za obdobie 7/2010 a 8/2010, ktoré dôkazy pripojil k návrhu na začatie konania. Z výplatnej pásky za obdobie 8/2010 bezpochyby vyplýva, že žalobcom v návrhu označená suma 640,65 eur pozostáva z mesačnej mzdy za 12 dní v sume 201,82 eur brutto a z náhrady za nevyčerpanú dovolenku v rozsahu 32 dní v sume 545,15 eur brutto. Z návrhu na začatie konania v spojení s týmto dôkazom bolo teda od začiatku konania zrejmé, že žalobca spolu s nárokom na nevyplatenú mzdu, uplatňuje aj nárok na náhradu nevyčerpanej dovolenky tak, ako o tom správne rozhodol okresný súd. Napokon, ani samotná žalovaná v konaní pred okresným súdom a ani pred odvolacím súdom nespochybňovala, že by si žalobca tento nárok riadne neuplatnil. Odvolací súd dospel preto k nesprávnemu záveru, že žalobca nepodal návrh, ktorým by sa domáhal zaplataenia náhrady za nevyčerpanú dovolenku, hoci takýto návrh bol potrebný a nesprávne

rozsudok okresného súdu v tejto časti zrušil a konanie zastavil. Týmto rozhodnutím znemožnil žalobcovi realizovať jeho právo na súdnu ochranu, a teda odňal žalobcovi možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Táto vada zakladá jednak prípustnosť dovolania a je tiež dôvodom, pre ktorý dovolací súd musí vždy napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť. Už z tohto dôvodu preto najvyššiemu súdu neostalo iné, než rozsudok krajského súdu v dovolaní napadnutej časti zrušiť.

Navyše, dovolací súd dospel k záveru, že konanie pred odvolacím súdom je postihnuté aj tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Rozsah prieskumnej činnosti odvolacieho súdu je totiž v zmysle § 212 ods. 1 O.s.p. závislý od rozsahu, v akom sa odvolateľ domáha preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa. Svojím odvolaním odvolateľ vymedzuje v súlade s dispozičnou zásadou rozsah prieskumnej činnosti odvolacieho súdu. Zasadne preto platí, že odvolací súd je viazaný rozsahom odvolania, t.j. že má oprávnenie preskúmať vec len v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha preskúmania rozhodnutia súdu prvého stupňa.

V posudzovanej veci si odvolací súd neuvedomil, že okresný súd žalobe žalobcu na náhradu za nevyčerpanú dovolenku vyhovel len čiastočne, do sumy 368,45 eur a v prísudku nad túto sumu žalobu zamietol. Odvolanie proti rozsudku okresného súdu podal len žalobca, ktorý sa ním domáhal prieskumu odvolacím súdom iba v tej časti rozsudku, ktorou bol jeho žalobný návrh, včítane nároku na náhradu za nevyčerpanú dovolenku, zamietnutý. Jeho odvolanie malo preto iba v tejto časti rozsudku suspenzívny a devolutívny účinok. V časti, ktorou okresný súd žalobe vyhovel a proti ktorej žalovaná odvolanie nepodala, výrok jeho rozsudku zostal nedotknutý. Nadobudol preto samostatne právoplatnosť ešte predtým, než odvolací súd rozhodoval o odvolaní žalobcu. Odvolací súd nemal teda na podklade odvolania žalobcu oprávnenie podrobiť prieskumu vyhovujúcu časť rozsudku súdu prvého stupňa, ktorá nadobudla právoplatnosť uplynutím zákonnej lehoty na podanie odvolania, a to ani jeho postupu z hľadiska procesnoprávných predpisov. Ak tak odvolací súd urobil, zaťažil konanie tzv. inou vadou majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), na ktorú vadu je dovolací súd povinný prihliadnuť z úradnej moci.

Vzhľadom na povahu vady, ktorou je odvolacie konanie postihnuté, postačuje na odstránenie ujmy vzniknutej žalobcovi rozhodnutím odvolacieho súdu jeho rozhodnutie v dovolaní napadnutej časti zrušiť. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v tejto časti rozsudok odvolacieho súdu zrušil bez toho, aby mu vec vrátil na ďalšie konanie. Súčasne

zrušil aj výrok o náhrade trov konania, ako výrok závislý na rozhodnutí vo veci samej a v tejto časti vrátil vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. októbra 2013

JUDr. Daniela Švecová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová